

Українська душа співає про свободу, про красу, про вічність і любов до Бога. І сьогодні як ніколи потрібно дбати про українську музичну культуру, відстоювати нашу ідентичність, незалежність та свободу. На думку приходять слова Тараса Шевченка: «Борітеся – поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас сила і воля свята!».

Список використаних джерел

1. Душа України в «Мелодії» Мирослава Скорика (до 85-ти річчя композитора) // URL:<https://cbs.poltava.ua/index.php/novyny/7052-dusha-ukrajini-v-melodiji-mirolava-skorika-do-85-ti-richchya-kompozitora>
2. Жулинський М. Г. Шевченківська енциклопедія. Т.5. Київ: Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2015. 797 с.
3. Рибальченко С. В. Жанр мініатюри в контексті українського скрипкового мистецтва. *Мистецькі пошуки*. Вип. 1. Суми, 2018. 329 с.
4. Янко Ю. Музика Мирослава Скорика – це наш генетичний код // URL:<https://x-vymir.com/intervyu/yurij-yanko-muzyka-myrolava-skoryka-tse-nash-genetychnyj-kod/>
5. Я з тобою: спогади про видатного українського композитора Мирослава Скорика // URL:<https://suspilne.media/culture/47599-a-z-tobou-spogadi-pro-vidatnogo-ukrainskogo-kompozitora-mirolava-skorika/>

Токар Галина,

викладачка Комунальної установи
«Машівська дитяча школа естетичного
виховання»,

Щербань Алла,

викладачка Комунальної установи
«Машівська дитяча школа естетичного
виховання» (с. °Машівка)

ЯК НАВЧИТИ ДІТЕЙ СЛУХАТИ КЛАСИЧНУ МУЗИКУ ІЗ ЗАДОВОЛЕННЯМ

Анотація. У статті обґрунтовано значення слухання музики для

формування особистості учня-музиканта, представлено методи слухання музичного твору, рекомендовано завдання та методичні поради стосовно ефективного проведення процесу слухання музики.

Ключові слова: *музичне мистецтво, слухання музики, активність, методика, форми роботи.*

Навчання в музичній школі передбачає отримання початкової спеціалізованої музичної освіти, розвиток творчих здібностей. Заняття музикою спрямовані на розуміння мови музики, опанування не тільки спеціальними знаннями, але й такими, які знадобляться в житті. Відомо, що професійними музикантами стануть далеко не всі учні. Але полюбити музику, розвинути яскраву творчу фантазію, сформувати здатність звукової уяви, образного мислення неможливо без розвитку слухової сфери. Видатний український педагог Василь Сухомлинський наголошував, що діти повинні жити в світі краси, музики, гри, казки, малюнка, фантазії та творчості.

На запитання «Чи подобається вам музика?» діти найчастіше дають ствердну відповідь. І тут же відкрито нудьгують, коли вони слухають класичні твори. Ми вбачаємо проблему в тому, що діти очікують від звукового мистецтва чогось іншого, ніж їм пропонують. Слухання музики – достатньо консервативний вид діяльності. Дітям молодшого шкільного віку хочеться порухатись, пострибати, а вони мають чемно сидіти і сприймати настанови, слухаючи музичні твори.

Як навчити дитину насолоджуватись процесом сприйняття музики? У дослідження проблеми сприймання музичного мистецтва значний внесок зробили науковці, педагоги, психологи А.°Болгарський, В°Герасимчук, О°Гуминська, Т.°Завадська, Л.°Коваль, О.°Олексюк, Г°Падалка, О°Ростовський, О°Щолокова тощо.

На музичному занятті в дітей складається первинне враження від музики ще до моменту її слухання, під час вступного слова педагога. Стисла, цікава, «жива» розповідь заохотить послухати музичний твір. Це має бути емоційно-образно, лаконічно.

Зацікавить учнів і яскраве, виразне виконання твору самим педагогом, коли це можливо. Він ніби підштовхує до роздумів щодо характеру й будови музичного твору.

Чим більше буде осмислений музичний матеріал, чим більш образно-емоційним буде його сприйняття, тим більш інтенсивно буде розвиватись дитяча пам'ять. Дуже корисно запам'ятовувати прослухану музику. Те, що викликає увагу і добре запам'ятовується, те, що зрозуміло, цікаво та емоційно забарвлене важливо аналізувати, робити висновки, логічно осмислювати.

Незалежно від здібностей дитини, педагогу необхідно всебічно розвивати творче мислення учня, використовуючи різні творчі завдання: елементарне створення музики, колективне музикування, імпровізація на музичних інструментах.

Основними педагогічними методами, які варто застосувати упродовж слухання й аналізу музики є наочність і співтворчість. Наочний метод сприйняття музики звернений до слуху дитини шляхом споглядання художніх ілюстрацій, іграшок, які «рухаються» або «розмовляють», картин природи за вікном. Щоб посилити м'язово-рухові відчуття у дітей, можна використати різні рухові елементи – оплески, піднімання рук, тупіт, постукування по поверхні.

Без здатності слухача до співтворчості сприймання музики можливе, але дуже збіднене. Дитина, слухаючи музичний твір, підключає свою уяву, малює в голові свій, власно створений, новий «варіант» музичного образу.

Малювання під музику перенесе на папір за допомогою фарб чи кольорових олівців конкретні зорові образи, викликані звуками.

Можна запропонувати дітям вигадати цікаві історії про те, що вони почули і побачили в музиці, продовжити сюжет або створити рухову мініатюру.

Уявивши себе композиторами, можна вигадати до прослуханого твору свою назву, що сприяє творчій фантазії та розвитку асоціативного мислення.

Допитливими та непосидючими за своєю природою діти можуть

залишатися й під час слухання музики. Ізраїльський педагог Батія Штраус пропонує зробити цей процес своєрідною забавою. «Активне» слухання музики, наголошує вона, повинне давати психологічну розрядку, задоволення. За її методикою діти, слухаючи музичний твір, виконують такі форми активності:

- безпосередньо сприймання (слухання);
- виконання простих ритмічних або танцювальних рухів, пластичні імпровізації;
- гра на уявних або справжніх музичних інструментах;
- колективне музикування в шумових оркестрах.

Педагог або обрана дитина може стати «диригентом» в оркестрі маленьких музикантів. Таким чином заохочуємо дітей до творчої активності.

Твори для слухання мають бути короткими і мати чітку форму.

Б.°Штраус адаптувала музичні твори різних епох, пропонуючи вже готові сценарії із завданнями для слухання. Ця методика надихає звернутися до великої спадщини українського музичного мистецтва.

Можна запропонувати об'єднати дітей у команди і виконати завдання – дуже уважно прослухати твір. Хто найкраще впорається, той переможе і отримає якийсь символічний приз. Якщо після перших звуків музичного твору дитина відволікається, то можна запропонувати незвичну позу для слухання: наприклад, не сидячи, а стоячи біля вікна, роздивляючись картини природи за вікном. Зміна обстановки повинна заспокоїти.

Ось дитина через деякий час слухання переключилась на оточення. Жестами педагог показує, що зараз необхідно дотримуватись тиші. А після прослуховування можна витримати паузу і сказати, що коли відволікаєшся, якась частина музичного твору пройшла повз тебе. Так можна прогавити найцікавіше. Тож увага необхідна.

Запропонуйте дитині обрати одну із різнокольорових карток. Колір має асоціюватись з настроєм музики.

Похвала відіграє дуже важливу роль у заохоченні до слухання. Це

можна робити не лише словами «молодець», «правильно», «добре», а й посмішкою, привітним поглядом, обов'язково обґрунтувавши свою оцінку: «Ти сьогодні був уважним і запам'ятав назву твору», «А ти придумала гарну історію до п'єси».

Можна подивитись мультфільм або гарне відео у супроводі музики. Варто спробувати намалювати музику із заплученими очима якимись штрихами, колами, умовними знаками.

Заохочення батьків разом з дітьми відвідувати концерти, виступи професійних музикантів, ходити в театри – дуже цінно для усвідомленого сприйняття. Слухання «живої» музики торкається найпотемніших куточків дитячої душі і дарує можливість справді подружитись з її величністю Музикою.

Список використаних джерел

1. Дорошенко^оТ. Методи навчання сприйняття музики // *Початкова школа*, 2003. №^о6. С.^о18-20.
2. Жофчак^оЗ.^оЗ. Виховання школярів засобами мистецтва // *Мистецтво і освіта*, 2004. №^о3. С.15-20.
3. Масол^оЛ. Концепція загальної мистецької освіти // *Мистецтво та освіта*, 2004. №^о1(31). С.^о2-5.
4. Ростовський^оО.^оЯ. Педагогіка музичного сприймання. Навч.-метод. посібник : ІЗМН, 1997. 248^ос.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори в 5-ти т. К. : Рад. Школа, 1977. Т.3. С.6.

Трачук Наталія,

викладачка Кобеляцької дитячої музичної школи Кобеляцької міської ради,

Песиголовець Тетяна,

викладачка Кобеляцької дитячої музичної школи Кобеляцької міської ради

(м.^оКобеляки)

ПРОПОВІДНИК КОБЗАРСЬКОГО МИСТЕЦТВА: